

ABONNEMENTS

Indochine		Union postale	
Un an...	8 \$ 00	Un an...	10 \$ 00
Six mois...	5 \$ 00	Six mois...	6 \$ 00

Annouces Légales
0 \$ 60 la ligne de 6 points sur justification de 9 caractères quelle que soit la page

Annouces Commerciales
On traite à forfait.

Dông-Pháp Thời-Báo

NĂM THỨ HAI SỐ 270
Ngày thứ tư 1er Avril 1925
Lo Courrier Indochinois
東法時報
BẢO QUÂN
71, đường Mac Mahon, 71
SAIGON
Điện thoại (Téléphone) 324
MỘT TUẦN XUẤT BẢN 3 LẦN, NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

GIÁ BÁN

Indochine		Union postale	
Un an...	8 \$ 00	Un an...	10 \$ 00
Six mois...	5 \$ 00	Six mois...	6 \$ 00

Mua báo phải trả tiền trước
Mau dặt và trả tiền
M. NGUYỄN-KIM-ĐÌNH
Rao báo về việc buôn bán hay là việc gì
tính thường nhật trước

VIỆC GIÁO-DỤC HỌC-VẤN TRONG DÂN TỘC ANNAM

Bài diễn-thuyết của ông Trương-su Luật-khoa Tấn-sĩ
Phan-cân-Trưởng tại hội-quán Nam-kỳ khuyến-học
ngày 17 Mars 1925
(Tiếp theo)

Tiếng là chi?
Tôi vừa mới luận giáo-dục, học-vấn quan-hệ thế nào; bây giờ tôi xin giảng giải câu vấn-đề thứ hai, bởi rằng: cứ như tình-thế dân-tộc Annam ta bây giờ, thời trong những việc giáo-dục, học-vấn ta nên dùng tiếng nào: tiếng Annam hay là tiếng Pháp (français)?

Trước hết ta phải tự vấn tiếng là chi? Tiếng là Thiên-tạo hay là Nhơn-tạo?

Một người ta nói rằng ra tiếng, ra văn, cái này là Thiên-tạo. Ngôn-ngữ, các thứ tiếng người ta nói mỗi nước mỗi khác, cái ấy là Nhơn-tạo.

Tả nhiên ta thời hiểu rõ rằng tiếng chẳng qua là những điều ước-định (conventions), điều tập-tục (usages) phổ-thông ra cho đoàn-thể, nhơn-dân thông dụng thành ra tiếng một dân, một nước. Thế cho nên người ta có thể lập-thành ngay ra được một thứ tiếng mới xun nạy chưa có bao giờ. Thí dụ như cái tiếng ông Tấn-sĩ Zamenhof lập ra năm 1887 để làm thế-giới ngữ, kêu là Esperanto, ông ấy lập ra cả tiếng có ngữ pháp, ngữ pháp thật đơn giản, dễ học, muốn cho thiên-hạ nước nào cũng có nhiều người viết được, nói được. Đang thời có nhiều nước đã có người chép sách, viết nhứt-trình bằng tiếng ấy.

Tiếng nước nào cũng mỗi thời mỗi đổi, vì mỗi thời nhơn-quần xã - hội có biến hóa, có phẩm-vật mới, có khí-dụng mới, có tư-tưởng mới, có phong-tục mới, văn-văn.

Tiếng Pháp mới có đủ bảy tám thế-kỷ (siècles) nay, và đời xưa đời nay biến - hóa khác nhau nhiều lắm. Như là bài hát Roland (chanson de Roland), ở trường-học hay lấy làm thí-dụ cho học-trò xem cổ ngữ nước Pháp, thời ai không có học cổ ngữ Pháp xem cổ từ không hiểu chỉ cả. Đến như những sách ông Rabelais chép ra mới thế-kỷ mười lăm, mười sáu đây, mà xem cũng đủ khác văn-chương nước Pháp bây giờ nhiều lắm, có nhiều câu xem đã hơi khó hiểu.

Tiếng nước nào tấn bộ theo văn-minh nước ấy. Tiếng mỗi nước trên-tổ, bây giờ ra ngoài những tâm - thần, luân - tánh cũng các cách, các điều tư-tưởng nước ấy, cho nên có thể nói rằng cùng tiếng nước nào là hồn nước ấy hình - hiện ra ngoài. Cho nên nếu muốn xét cho rõ tâm - tánh, trí-lý người nước nào thời nên học thông tiếng nước ấy.

Tiếng mỗi nước có tính-thần riêng, và cái tính - thần riêng mỗi tiếng thời tiếng nó dịch ra tiếng kia không thể nào dịch xác, tận ý được, thế cho nên nước Ý-dại-ly (Italie) đã có câu ngạn-ngữ rằng: dịch - giả phân giả (traduttore, traditore). Nghĩa là kẻ dịch tiếng nước này ra tiếng nước khác làm sao cũng có chỗ dịch không được dịch-xác, tận ý. Nhưng mà cái đó là về văn-chương thôi, chứ như những hữu-hình - học (sciences physiques), là học những sự có hình-thể, những sự có thể thí-nghiệm được, thời thích-minh, nói ra bằng tiếng nào cũng vậy, cũng hay nhiều ý-nghĩa thôi. Lại có những khoa-học, như là số-học (sciences mathématiques), có thể dùng dấu riêng mà diễn-nghĩa được.

Khoa-học thời muôn nào có tiếng riêng môn ấy, nhưng mà phần nhiều là danh-từ (noms) cả, mà danh từ thời "thiên-tạo" tiếng nào ta có thể tự lập ngay ra được, không khó chi. Còn như thí-nh nghiệm, thí-sách khoa-học cũng dùng những tiếng thường dụng cả.

Thí dụ: tiếng Pháp kêu khi kia là hydrogène, ghép bằng hai tiếng hi-lạp (hellène, rec): uldr, hydro, nước; german, sanh-ra, bởi chỉ cái tánh-chất (propriété) khí ấy dễ hóa - hợp (combiner) với dưỡng - khí (oxygène) thời thành ra nước. Tiếng Tàu dùng cái tánh - chất khác khí ấy mà đặt tên nó, kêu là khinh-khí, bởi vì khí ấy nhẹ hơn các khí khác. Tiếng Pháp lại kêu một khí khác là oxygène, cũng ghép bằng hai tiếng hi-lạp: oxus, toan-chất; german, sanh-ra, bởi vì khí ấy hòa-hợp với vật khác có thể sanh ra toan-chất. Tiếng Tàu dùng cái tánh-chất khác khí ấy mà đặt tên nó, kêu là dưỡng-khí, bởi vì nếu chỉ nó trong không-khí không có đủ cái khí ấy thời nhơn vật, thảo mộc không thể sống được.

Xem thí dụ hai tiếng trên này thời đủ hiểu rằng họ danh - từ thiếu tiếng nào ta có thể tự lập ngay ra được, rồi phổ - thông trong nước thành ra là tiếng thông-dụng.

Lại ta cũng nên nhận biết rằng danh - từ thời các nước thường văn mượn lẫn nhau cả: như tiếng Pháp mượn tiếng sam-ban (sampan), đái - phong (ty-phon) của Tàu; như tiếng Annam ta mượn tiếng xá - hồng (savon) của Pháp, văn-văn.

Lại bên Âu - Châu có tiếng

VĂN UYÊN

CHỮ ĐƠN-BAO ĐỒNG-LY LƯU-GIÂN
Làng-bao vào ra mây độ rồi /
Gửi vàng đang mặt ấy là ai? /
Tiếp đản ngôn luận đương nòng sả /
Ngươi: vàng giá sau chốc đổi đời /
Lũ cáo đon hủ vữa sụp bong /
Cánh hồng vu kỷ với lá khong /
Thôi, thôi, đã thế Thôi thì thế... /
Hàn hoi rồi ta sẽ lại bồi.

CHỮ ĐƠN-BAO ĐỒNG-LY LƯU-GIÂN
Năm bắc đối phương hiệp một nhà /
Trên trường bút trận quyết xông pha /
Bà trắng thêm thoa chưa là mỹ /
Ngân dấm trong vôi đã cách xa /
Moi biết lòng tôi ghen ghét nhĩ /
Nó sanh phận trẻ thời thì ai? /
Hàng mai ngời viết cho thắm sắc /
Ta sẽ cùng nhau làm bụi ra.

CHỮ ĐƠN-BAO ĐỒNG-LY LƯU-GIÂN
Đàn thư cũng ai mây độ rồi /
Mượn tờ Đông Pháp để làm mai /
Pho bình ngày bút chưa khô mực /
Trên tờ đây đồng đã rõ đời /
Vàng văn chương còn chưa trả /
Chút tình thành kẻ vẫn không nguôi /
Nó nhơn anh có lời nói hoa /
Hàng chữ, hàng chữ ai sẽ bồi.

LIỆCH-SỬ MỘT DÂNG DAI-VI-NHON

NƯỚC TÀU LÀ TÔN-VÂN
(Tiếp theo)

Đến năm Nhâm dần năm Quý-mão, Tôn-Vân có việc đi sang nước ta, ở đầu tại Hà-nội, lại được thêm mấy người Hoa-khẩu đồng chí là bọn Hoàng-long-Sanh, Phấn cát - Hương, Phấn - Bich, Dương-tho-Bánh, Tăng-Tê, sau những việc vận động ở châu Khâm châu Liêm và Hà-Khẩu, bọn này có công rất nhiều. Vì vậy, Tôn-Vân muốn đi khắp cả Hoàn cầu để cổ-dộng bọn Hoa-khẩu, bên dưới từ Hà-nội đi qua Nhật-bản, Đài-dảo rồi sang Âu, Mỹ. Khi ghé vào Nhật-bản có hai vợ chồng Lạc-trọng-Khai và bọn Mã-quân-Vô, Hồ-ngân-Sanh, Lạc-trọng-Thực ra tiếp rước, tình nguyện xin giúp vào việc cách mạng. Tôn-Vân chiêu tập những người học sinh có chí tại Nhật-bản lập ra một hội kêu là hội Đồng Minh, để làm đoàn thể liên lạc với nhau. Bây giờ phong trào cách mạng trong nước Tàu càng ngày càng dữ dội, ở đất Việt có Lý-ký-Đường, Hồng loan - Phức, ở đất Trung có Hoàng-khắc-Cường, Mã - phước - Ich - cùng nhau khởi nghĩa, đầu việc không thành, nhưng ai cũng thoát khỏi. Còn những bọn Hoa - khẩu ở nước ngoài cũng bị cái phong trào cổ động cách mạng của hội Đồng-Minh cũng thiết hành sách mạng của bọn chí sĩ, trong nước bành trướng tới, nên Tôn - Vân chuyển này đi đến đầu đầu được hoan nghênh đến đó, không phải khó có rai bông như mấy lần trước nữa. Đó là cái tác dụng ngôn luận cách mạng đã tiến hành thiết hành cách mạng. Tôn-Vân liền đem hết những chỉ huấn bảo vệ này như tìm dân chủ nghĩa, ngữ quyền luận pháp, để họ học hỏi, rồi tiến hành thực hành, mở hội nghị lần thứ nhất tại Peking, số dự hội hơn ba mươi người; mở hội nghị lần thứ hai tại Paris, số dự hội hơn mười người; mở hội nghị lần thứ ba tại Tokyo, số dự hội đến vài trăm người; trong 17 tỉnh nước Tàu đều có người đến dự hội cả.

LIỆCH-SỬ MỘT DÂNG DAI-VI-NHON

duy có tỉnh Cam-Túc là không có lưu học sinh tại Nhật - Bản, nên còn thiếu đó thôi. Đó là lần đầu mà hội cách mạng Đồng Minh thành lập. Tôn thấy mục đích của mình có thể đạt được, bốn xuống lên quốc hiệu là Trung Hoa dân quốc, bỏ cáo với các đảng viên. Không đầy một năm, số người vào hội đã đến hơn muôn người, các tỉnh cũng lập thành ra các hội nhánh, con đường cách mạng của Tôn một ngày ngàn trường, sự tấn-bộ Tôn cũng không ngờ được chóng quá như thế. Một hôm kia, Tôn từ Nam-Dương đi Nhật-bản, tàu ghé bến Ngõ-Tung, có một viên quan võ Langsa là Bá-da-Ty phụng mạng quan Lục quân đại thần ra đón, tỏ ý rằng Chánh phủ Langsa cũng đang lòng tốt muốn giúp cho việc cách mạng nước Tàu, lại hỏi Tôn cách hành-dộng thế nào. Tôn cứ thực nói; lại hỏi Tôn về cách đối cách mạng các tỉnh thế nào, nên đã thành thục thì Chánh phủ Langsa xin giúp ngay. Tôn nói chưa được chớ, xin đợi ít lâu nữa, lại xin quan Lục quân đại thần ấy hết sức giúp cho, viên Lục quân đại thần liền phái 1 viên quan võ, giao cho Tôn sai khiến. Tôn liền sai Lạc-trọng-Khai đi Thôn-Tên để cơ quan, và sai Lạc-trọng-Thực cùng với một viên quan võ Pháp đi tra công việc hai tỉnh Quảng: sai Hồ-ngân-Sanh cùng với một viên quan võ Pháp đi tra công việc tỉnh Tứ-Xuyên và tỉnh Chấn; lại sai Kỳ-Đông-Nghị-Tê cùng với một viên quan võ Pháp đi Nam-kinh và Hồ-Bắc. Bây giờ tại Nam-kinh và Xương hai nơi này, quân đội rất hoạn nạn chủ nghĩa cách mạng. Tại Nam-kinh có Triệu-bá-Tiên thông đồng với các quan Doanh-trưởng vào hội bí mật để mưu trù kế hoạch; tại Vô-Xương thì có Lưu-gia-Văn hiệp với bọn quân lính đồng chí để vận động cách mạng.

(Sau sẽ tiếp theo)

Một cuộc lễ khánh thành

Kính thỉnh,
Nhưn dịp bốn hội chúng tôi thiết lễ khánh thành Long quan Tả-quân tại B.-chiếu n n kính thỉnh quý ông quý bà đến dự bữa 12, ngày 13 và 14 tháng ba Annam năm nay nhằm ngày 4, 5, 6 Avril 1925 đến tại Lang trước cũng ông sau xem bực. (Tối bữa 13 Annam có đất phước bưng).

Nay kính thỉnh
Bốn hội
Là-văn-Phát,
Huỳnh-van-Nhiên,
Nguyễn-kim-Đình.

P. S. - Bôn-bao nghe rằng cuộc lễ khánh thành này trọng thể lắm. Còn cây phao bông sẽ đốt tối bữa 13 tối đẹp bằng 2 phao bông của nhà Chetty đốt long trước. Phao bông này vốn của ông hội-dồng Sầm ở B.-chiếu chịu tiền mua các vật liệu còn ông Phan-thành-Lại ra công làm dựng góp vào cuộc khánh thành cho thêm rực rỡ.

B. B.

Em tai lại đẹp miệng
Hội quản-lý hãng Grande Magasins Charnier kính tổ cho ban hàng yêu quý của hãng bày rằng: để nhạc đánh tại phòng trà của hãng sẽ khai trương các ngày từ năm 2 Avril 4 giờ 45 chiều.

Bôn-hàng đảm chắc trước rằng chén vui về này sẽ thành ra một nơi kỷ hên của các bà, các cô sang trọng đến trước nghe nhạc sau dùng rượu ăn bánh và sẽ cùng ăn nhậu các món bánh và rượu biếu Magasins như thế hơn hết.

Tiệc gần chương-mỹ hữu-tinh

Chiều ngày 23 Mars 1925, tại nhà việc làng Khánh-hưng châu-thành Sóc-trang có dịp đẹp và sắp đặt rất nghiêm chỉnh; trước nhà việc có cụm cỏ tam tài, làm cửa vòng nguyệt, cửa chánh nhà việc có đặt một cái bàn hương án, phía trong có một cái bàn dài để đãi tiệc, đó là để gần chương-mỹ hữu-tinh cho thầy Chánh-tổng Nhiều-khanh Ông Hưng-Ky.

Thiệt thầy Cai-tổng Ông Hưng-Ky là một viên quan rất nhơn từ và đáng làm phụ mẫu của dân, công nghiệp của thầy trong 33 năm rất cực nhọc, giữ một lòng lo việc lợi quốc lợi dân trên được lòng quan yêu luôn luôn, dưới hương-chức và dân sự đều kính phục. Tuy đã làm lớn mà chẳng tự kiêu bất kỳ dân hay là trong anh em, ai có hữu sự trong việc quan, hôn, tang, tử, lễ thầy hay biết thì bốn thân đến giúp đỡ tận tâm, lớp chỉ biên, lớp của dân; còn hằng hữu của thầy ở cùng trong lúc đau thương môn thấy, đau khổ gặp cũng thương thấy.

Hôm 8 giờ sớm mai ngày 24 Mars 1925, tại nhà việc làng Khánh-hưng có đủ một hương-chức hội-tể trong 8 môn tông Nhiều-khanh, và hai thầy Bang liên-phó tông Trương ngọc - Long và Phan-Sương, cùng ông Nguyễn - Sự-Tra - liên Niết-ti hội tư, ông Phạm-vân Mười Phú-hum và nhiều

Tiệc gần chương-mỹ hữu-tinh

Ông nhà tôi không nhớ tên xin miêng chấp. Thầy Cai Nhiều-khanh ở chủ quan lớn Chủ-tỉnh đến, có nhạc Cao-môn và học trò Triều-châu ăn mặc sắc phục theo Trưng-Huê, chực sẵn dâng bánh nhấc giúp vui thêm, còn dân sự bao vây chung quanh hơn 500 người.

Đúng 9 giờ thì quan lớn chánh Chủ-tỉnh là M. Esquivillon, quan phó Chủ-tỉnh là M. Bartoll, quan Chủ-quận châu-thành là M. Lam-Em, và thầy Võ-bá-Tài, thông-ngôn của quan Chủ-tỉnh, đi xe hơi đến. Vừa vào cửa thì khởi đánh nhạc Cao-môn, nhạc học trò, và đốt một dây pháo điện, rước quan lớn chánh và các vị theo ngài.

Kể đó thì quan lớn chánh đọc một bài chúc mừng thầy Cai bằng chữ Langsa, khi đọc dứt rồi thì quan lớn chánh bước tới gần đài chương - mỹ hữu-tinh (Croix de l'ordre du mérite) rồi quan lớn chánh, quan lớn phó bắt tay chào mừng thầy Cai, kẻ quan Chủ-quận Lâm-Kim đọc bài chúc mừng của quan lớn chánh dịch ra chữ quốc-ngữ.

Khi đọc xong rồi, thì cả thầy đều vỗ tay, đốt pháo và đánh nhạc, rất vui; rồi nhập tiệc rượu, quan lớn chánh đưa ly rượu lên mời thầy chúc cho thầy Cai một lần nữa.

Thật tại tỉnh tôi trước nay chưa hề có tiệc gần như này là bữa tiệc nhấc được lòng trọng, oai nghiêm, và một hạ tư dung đủ như tiệc này vậy.

CHON NGUON.

CA-LOP

vi mũi dĩ ngon
mà lại không sanh bệnh

Đây hạt thuốc chưa văn
vả văn rồi hiệu

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74)
tặng cho Kho Sách Xưa của Quán Văn Đường.

Đồ ăn công kiến văn minh họ, đạo khiến hoặc đi xe hơi cũng đang của Huỳnh-trí-Phú đã chế tạo ra hơn 10 năm rồi lục châu đều biết và đẹp nhất trong nước Annam, nay dọn để cho mướn tại Cholon đường Cây-mai số nhà 33 và 35 cần dùng xin đánh dây thép hoặc gọi thợ nội trong một ngày sẽ có đồ đem đến tận nơi chờ bằng xe hơi không trễ, giá từ 100\$00 sắp lên sẽ có đồ đi xứng đáng

**Đáp lời cùng
ông Kim-Long**

Xem trong B. P. T. B. ngày thứ hai 266, tôi có thấy bài của ông, tựa « Một việc rất hữu ích ».

Coi suốt bài thì tôi lại làm vui vẻ cùng. Thấy ông có dạ nhiệt thành và muốn vùa giúp cho nhau thì còn lại hay bằng. Tôi đây chẳng phải người trong hội *Etoile de Giadinh* nhưng mà công đồng triêu-môn hội đó lâu; và thấy ông đem ý kiến ông dâng lên báo thì rất biết ý của tôi muốn cho bay hơn này.

Vậy tôi xin báo tiếp cùng ông: « Nói ngắn gọn như đây thì bây giờ thường ra chịu theo lời cái lương ». — Tôi xin hứa rằng: *Được vậy* mà không cần thành bằng điều hay cái lương bao mà dám nói hẳn như thế? Vì hiện nay phải nhiều các thầy như mấy cô đều theo biểu diện hát cái lương cả, mà lại trong số ấy gồm đủ người thạo nghề âm nhạc nữa. Đã biết đem biểu diện hát biểu diện hát thì còn chi cần bằng?

Xét về cái lương hát cái lương này để mà điều chỉnh cho đồng: *Bây giờ quá bao* : rất dân-nghĩa hơn nữa.

Tưởng ý ông sáng tưởng như người đi có điện hát đến nơi tập hát lấy tại Saigon, đến đây công chúng như người nghĩ lầm. Hát đem dân cho chán, học trò xem, đem sau một cái học mà nghe như học một cái tiền trình mà đồng hát. Trước nữa tưởng vì công việc của việc trong trường là làm điện tại Hanoi đã được biết đến là hát tiền tập hát, nhưng vì học sinh đến được công chúng như bao.

Mỗi đây này tôi phải nói ra thì cũng có điện mà giúp cho họ cũng được 2 đêm hát chung với công đồng, thấy họ được như người như người chung tưởng ý ông.

Xét ra tưởng này rất dân-nghĩa, đẹp rất thì, bài hát rất đẹp, hợp lòng (gòn gàn). Vì bên nữ thì có *Nữ và Ngọc Thơ* mà thôi, còn vậy nữ thì có *Thái Hòa* và *Thái Bình* và *Thái Trung*, *Hải Vân* và *Quỳnh*, *Đoàn Lê*.

Bên nữ thì có *Ngọc Thơ* là bạn thân nên kiếm đến là bạn đồng thì tốt hơn; còn lại *Nương Thị Tâm* trước không quen biết gì lắm. Tưởng ra thì có là học nữa, học giỏi thì ghét, học vui.

Vậy như các ông nào làm ý lòng về mệnh hội *Etoile de Giadinh* biết điều ra ngân và có âm thanh cũng nên xưng ra mà vùa giúp hội *Annam* mình được rõ ràng thì. Tưởng đã có in ấn thì rất là các vị như thế.

Còn như chỗ hát thì nên kiếm mượn được *Théâtre Municipal* là hơn; một là được nhiều chỗ, là còn xưng danh cho cái ông quen đến xem. Sau hết lại được một chỗ cao để bỏ xây dựng trong hội. Trong việc người ta đồng, mấy nhiệt thành có ra chỉ. Tôi có tham việc mượn *Théâtre Municipal* thì nói có 70 à một đêm : nếu vậy thì hơn rạp *Modern Cinéma*. Còn hát 1 đêm này là 2 đêm thì bỏ tiền này thôi.

Như hát được chỗ ấy cũng có chứng 1 ngàn tập *Programme* cho để bán cho khán-quan, lấy tiền ai cũng đã bỏ tiền tưởng là, như trường hợp có ông nào cũng chỉ một cái tiền nhỏ hơn mà làm nghề này sao?

Vậy có vài hàng tiền bạc, các cô dạ nhiệt thành nên giúp người ham cho chóng thành tru

HA CÔNG LẬP

H. Humbert
78, Boulevard Bonnard
Bijoux FIX

Vests en franes aux prix de franes.

Réveille Japy, sucre perfectionné
plattines massives, ressort en barillet
démontables, pignons acier taillés
marche garantie. Prix : 33 franes

Montre 3 jours Octamas, mouve-
ment à ancre de qualité supérieure
brevet Huguot, jewels visibles, boîtier
en acier argenté au glycé, marche garanti
Prix : 48 franes

*Boutique française de et argent
Orfèvrerie aux meilleurs prix*

Tòa đại hình Mỹ Tho
xứ kỳ thứ nhất

Tòa đại-bình Mytho xử kỳ thu nhứt năm 1925 trong bốn ngày 23, 24, 26 và 28 MARS, có các quan sau này ngồi xử là: Ông D'Hooghe, quan Chánh Tòa; Ông Plerce quan Tòa Mytho và ông Chovaller quan Tòa Vĩnhbiêng ngồi là hữu. Ông Serrua quyền quan Chương lý, Ông Trương-minh-Chi, Philippe D'au và Condappa ngồi Phó Đĩn-án. Đầu Tòa thì ông Adicam quan Trưởng Tòa ở Mytho, và bốn vị Hội-đồng thẩm án.

NGÀY 23 MARS

Vụ thứ nhứt — Ân cấp của tên Le van Tay ở ang Tân Nhuan (Beutry) —
Thao van Năm 26 tuổi con của Bao van Tho và Nguyễn thị Ngọc ở xã Thanh Bình (Ynbiêng). 2 Nguyễn ngọc Chánh kên Đới 2, tuổi con của Nguyễn van Thinh và Phan thị Oa lang Thanh Bình (Ynbiêng). 3 Nguyễn Thái 24 tuổi con của Nguyễn van Thinh và Trần thị Ngọc ở ang Thanh Bình Ynbiêng. Ba tên này bị tố cáo làm khổ sai như ở ang Frost.

Trọng sự ở Mytho bao chứa

Vụ thứ nhì — Ân cấp của tên Trần van Giang ở ang Thanh-Hưng (Mytho) —
Vũ van 35 tuổi ở ang Thanh-Hưng Mytho. 2 Nguyễn van Trầm 31 tuổi ở ang Myêth (Mytho) ở Le van Anken ở ang 42 tuổi ở ang Thanh-Hưng Mytho. 3 Ngô van Lương 35 tuổi ở ang Phuchon-Selot. Ba tên này đang Tòa ma ở ang và ang Phuchon-Selot ang bao ở ang Thanh-Hưng

NGÀY 24 MARS

Vụ thứ ba — Ân cấp của tên Phan van Trĩ ở ang An Đĩn (Beutry) —
Trần van Trĩ 24 tuổi con của Trần van Tang và Nguyễn thị Vàng ở xã Thanh Bình (Beutry). Tên này nhờ ang Trương (Duquesne) ở Mytho làm nhân Tòa trưởng ở nam kên

Vụ thứ tư — Ân cấp của tên Lê tấn N ở ang Long-ôn (Beutry) —
Trương van Dục 26 tuổi con của tên Dương van Tập và Vũ thị ở ang Vĩnh Phung (Mytho) đang làm việc ang Duquesne ang Beutry cho họ

Vu chủ nam. — Vu công của
Trần Văn Lân ở làng Vĩnh Đức

(Hentao) 1. Nguyễn-văn-Khoà 32
 con của tên Nguyễn-văn-Dôn và
 thiếp là ông An-Dinh (Mýtho) 4
 tuổi sống 2. Lê-văn-Chiến 24 tuổi
 con của Phu và Nguyễn-thị-Ngân ở
 Tân-Nam (Mýtho) 34 tuổi 15 năm
 sai, 3. Trần-văn-Hồ 21 tuổi con
 Trần-văn-Ngạo và Nguyễn-thị-Mã
 Lang Tân-linh-bang (Mýtho) 17
 tuổi sai, 4. Lê-văn-Hình 22 tuổi
 con của Lê-văn-Lưu và Cao-thị-Hu
 lang Tân-nhân (Mýtho) 104 tuổi
 năm sai, 5. Vũ-văn-Vĩnh có ông Fro
 quet-Frang-trẻ giúp.
 Vũ-thứ-sau. An-cướp của
 Phan-văn-Thiện và ông Phươc
 Hưng (Tân) Phan-văn-Hậu có
 46 tuổi, con của tên Phan
 Diên và Nguyễn-thị-Vệ ở làng
 Quơn (Mýtho) 104 tuổi 12 nă
 sống cũng cho có ông Frodiani
 chữa.
 NGÀY 26 MARS
 Vũ-thứ-bốn. An-cướp của
 Nguyễn-thị-Lang ở làng Tân
 (Mýtho).
 1. Nguyễn-văn-Thần 11 tuổi co
 tên Nguyễn-văn-Lưu và Nguyễn
 Diên ở làng Hà-Thành (Mýtho)
 2. Vũ-văn-Lê-kou là 19 tuổ
 của tên Vũ-văn-Trung và Huyên
 Quynh ở làng Hầm-mý (Mýtho).
 Ông Immaculatus hầu chữa.

Đông-Pháp Thời-sự
SAIGON

GIÁ BẠC	
Cho nhà nước	101. 42
Đang-pháp Ngân-hàng (Banque de l'Indochine)	19. 50
Trung-hoa Công-nghệ Ngân-hàng (Banque Industrielle de Chine)	10. 50
Hongkong và Shanghai	10. 50
Chartered Bank	1. 50

GIÁ LỪA GẠO	
Mỗi bao một trăm kilôgê gạo đủ ăn	
Giá lúa và các bao gạo:	
Lúa Vĩnh-tông	5 10 10 5 5
Lúa Gò-công	5 20 5 5 5
Lúa Hải-sơn	5 20 5 5 5
Lúa Hải-lâm	5 20 5 5 5
Lúa Cao-xuân (trắng)	5 20 5 5 5
Lúa Cao-xuân (đỏ)	5 20 5 5 5
Giá lúa rừng lỵ	5 20 5 5 5

DIA BASH
 Saigon. - How much can you pay for
 us may be 3-4 million \$ Saigon 11/11

[illegible]

Việt Nam đang có chủ trương thu hút đầu tư nước ngoài để phát triển kinh tế, xã hội.

[illegible]

Đặt một miếng, làm Mai rồi làm Bùn đi dần
đi anh và nói bao rằng ở Bạch Lầu có một
gỗ đen một hồ, cũng là mai xé chưa chẻ
làm Mai có bóng cây ở trên như một mai
gỗ lại sơn mai rồi gọi nước lộn với nước

[illegible]

Ông và Đoàn này đã tập thể cho đến 3 năm 1945, nhưng đến nay cũng chưa có một mảnh đất nào.

[illegible]

Còn cho lính kíp gác như tại Tân Chi
vợ mình bốn kiếm suốt cùng không thì
nên đây về ban cho ông quân đi lại

[illegible]

Qua năm 1919, ông Huỳnh văn ho
mà người ta này, người mình người
còn Ngul đến cuộc đời mà người

đồng nhân mặt bộ qua, không
tương đương thứ, phải bắt
đem về nuôi dưỡng. Lúc ấy Thi-
dùng cũng bằng lòng tra con cho
đồng để theo tra, cho đi, và lại
sẽ một tháng sẽ cho con, và đồng
về dâng an ban. Ấy là nơi ngời cho
t, cho từ đó đến giờ không hề chán
nhớ cho con an kyo.

Một hôm là Mars rồi đây tên Cho
tên Bửu và Thi-Dùng tại Tri-Tân,
Cho ben hỏi xin Thi-Dùng đi đồng
v cho sắp nhỏ an ban, Thi-Dùng đã
hồng cho lại con nhưng mà không có
thông mặt cho em, nên Cho nói
bận lỗi đình xang cho chỉ n một bặt
và bởi thêm một thời ngày bưng.

Thi-Dùng con cho trước đi, bắt

Thị Dung về nhà
hương cho Lương y điều trị.

CHẠY CHIA ĐỔI PHÁT MƯỜN ĐƯ
600 ĐỒNG

Tay trái - Nắm một cái đã phát,
tốt là bằng thép, dùng vào hàng từ trị
mà đâm đến đến lách ra dừ, đâm đến
phát trong như thế đến hai cái này
chạy tang nhưn vì tôi thấy sự bất
bình mà qua người nên tôi phải nắm
thả nó cầm nó nắm xin vào đạo
sơn đến tang đổi phát mà phải lỵ
đang ở trong đó

Số 10 của Hết thường tên là
không biết mà tên là Hết, tên là
Bằng, Tay trái, tên là Hết, tay
Bên trái. Không hiểu gần hơn chỉ
một phát thì nó chạy mà đến nó đến
Bằng (chạy) vào thì gọi nó đến
«Lịch sơn, Tay trái» này đây
Hết thường Hết này chớ. Hết này
nó chạy thường người giằng kim chớ
nó dao ngay và niệm phát của nó

Hết thường Hết, thấy người đến
hành đi đến phát Hết nó thì quên
chỉ không từ nó bằng. Hết này rất
mới

Đến 20 phút này đây nó thấy là
tên này là Hết, tên này là Hết, tên
nguyên nó, nó là từ nó ra nó nó
bắt gọi là Hết, đồng rồi quá nên
tuồng thêm nó tên đang hành phát

Sáng ngày ông Hết này hay Hết,
vì đã học từ trong đó nó là Hết

EPICRIC - MERCERIE

X 7 Rue Boress
Boucho

Tiền này có bán đồ ăn gia vị, lạc, bia, rượu chắt đồ, chắt trắng, cơm, rượu ngọt, rượu khai vị, nước lung trong đậm tệ và nhiều thứ nữa các bạn chẳng có tiệm nào bì kịp.

Bữa tiệc cũng có hân cơm này rất khéo, rất ngon, có danh tiếng đã hoặc coi hát xin mời đến tiệm tôi mời, ngon hơn hết các tiệm chẳng sai.

Trong các thứ đã dùng tại xứ này, chỉ THỨ DÂY HIỆ

ĐẸP

Đoàn-Nguyễn bần tăng

TRÔNG RĂNG
QUAN TRÔNG Y CUNAUD
đương Chaniacouy Laubert
ở nhà 16

Nhờ răng một cách rất êm ái.
Răng bằng sành và răng vàng

Xin ghé mắt !!!

PHÁT KHÁCH - LẬU
CỦA M. TRẦN-XÀO ĐU KHẢ

Thưa công quý ông, quý bà, quý thầy, quý
cộng lực châu toàn từ đồng rồ:

Ấy lâu nay tôi chán nghề sự chế theo
cách của khách lậu, nên nay tôi chính
nào tôi rang sức lập một cái phòng ngh

... TAI-PHAT KHACH - LAM - ở tại
Tung-Tung-Độc-Phuong môn bài 44 và 45
biên Phong vì rất thanh-khiết lại sáng-

[illegible]

— Cầu-ông-lãnh
(ông lãnh)

trần
có

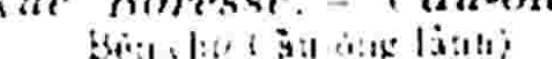
QUEEN

XU'Ò'NG DÓNG VÀ SÙ'A TÀU

Tàu biển hay là tàu khởi đi đưa hàng khách, rồi chúng ta
đi du lịch, đi cầu, và ... và ...
TẠI LƯƠNG TRIỆT TỬ, CHAY CHỖ MANG LẠI
Tại trường chúng tôi có sẵn một chiếc tàu, quý
muốn dùng về việc gì cũng rất ý cả
Thật người và việc dùng của chúng ta thật là ...
Sẵn cả hàng và một chiếc tàu ...
Muốn biết gì cả, hãy đến đây là đủ ... của các học sinh ...
M. le Directeur de la Société d'Etudes et d'Entreprises
Navigation Automobile. Trung tâm số 279 Saigon (Hochiminh)

EPICERIE - MERCERIE - CAFÉ - RESTAURANT
DU VIÊT

LAM-AR
Rue Boresse - Cầu-Đông-lĩnh
 (Bên chợ Cầu-Đông-lĩnh)
 Tiệm này có bán đủ đồ gia vị, mao hành hộp, bánh sữa, socola, sữa
 đặc, bia, rượu chắt đỏ, chắt trắng, rượu cổ-nhạc, rượu champagne, rượu
 thơm, rượu ngọt, rượu khai vị, nước soda, vani, vôi, tắc, một lọ là đồ
 lung trong đám tiệc và nhiều thứ nữa không thể nào kể cho hết. Bán rẻ hơn
 các nơi chẳng có tiệm nào bì kịp.
 Tiệm này cũng có bán cơm tây, người nấu ăn là người Hải Nam nấu ăn
 rất khéo, rất ngon, có danh tiếng đã lâu rồi, nên chủ tiệm có đi chơi khuya,
 hoặc có hát, xin mời đến tiệm tôi một chuyến, sau mời rượu đồ ăn của tiệm
 tôi, ngon hơn hết các nơi chẳng sai.
 Le Directeur,
 LAM-AR-ĐÔNG kính mời.

Trong các thứ dây trần
dùng tại xứ này, chỉ có
THỨ DÂY HIỆT

COPPER QUEEN

Là chắc hơn hết
Saigon này có nhiều người
dùng rồi đều nhận như vậy

L. JACQUE et Cie
CÓ TRÙ' BÁN

A high-contrast, black and white photograph of a large, multi-story building with a prominent central tower or dome, possibly a government or institutional structure. The image is heavily degraded with significant noise and artifacts.

KINH THẠCH MỘC CHAM VÀ CẦN CỬA

M. Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

năm TAO NHÂN 1908
Đường chính tại LAURENTE (THUẬN-QUANG) Quận 4. Outang
Đường nhỏ cũng ở đó

HẸM NGƯỜI CÓ TRÚ ĐỒNG

1. Tại An Khê đường nhỏ đồng, nơi bán trâu và ngựa. 2. Tại Cảnh Hoá đường
nhỏ đồng, ngay chợ đầu cầu khách-trẻ. 3. Tại Trại nhân dưỡng cũ, ngay Tân-hồ,
ở Tây Namphố đường nhỏ đồng, nơi bán trâu.

Lưu ý lấy có đồng này đã từ bạc, phôi, sắt, vàng, dầu đồng toàn cây
đồng-một nửa : Trắc, Châm-lai và ít mà chủ họ nhiều tiền khác tên, thay
khuê Thập bát tinh-bát, không đủ giá-bội. Bấy lâu danh tiếng, được như quả
vị hậu gia khảm người về sự kíp-sang cứu-thần rất vắn lừng.

Kính mời quý khách đến xem chọn. việc mua hay là đặt theo ý, lại làm
lương táp nước và bột ăn nữa

NGUYỄN-HIỆP-HÒA, LAURENTE.

[illegible][illegible]

NGUYỄN-THỊ-THÂN
Propriétaire de la Fabrique
de Biscuits Quê-Nô
13 Rue Larivière
Saigon

CAN TIÊU LƯU ĐỒNG VỚI CÁC KHOA HỌC
Vũ pháp tinh toán — Vũ pháp đồ sớ sáng minh mắt — Vũ pháp đo trái đất

GIANG BÀN ĐỒ ĐO LƯỜNG VỆ
NƯỚC ĐIỆN KHÍ VÀ ĐỒ PHỤ TÙNG XE HƠI

Máy nước nóng
Đồ bơm nước và đồ đốt
Đèn hồ đèn
Đèn điện
Đèn pin đèn
Đèn pin đèn
Đèn pin đèn

Các loại đèn
Máy nước và đồ phụ tùng xe hơi
Đồ bơm nước và đồ phụ tùng xe hơi
Đồ bơm nước và đồ phụ tùng xe hơi
Đồ bơm nước và đồ phụ tùng xe hơi
Đồ bơm nước và đồ phụ tùng xe hơi
Đồ bơm nước và đồ phụ tùng xe hơi

LÀM SỮA ĐỒ CÁCH THỨC CŨ HƯ SỮA LẠI
CÁC THỰC PHẨM VÀ ĐỒ ĐIỆN KHÍ
SỮA VÀ THAY ĐỔI BỒ ĐOÀN MÀNH MÀNH TỎ VÀ ĐI-NA-MÔ
CỔ XÍ-KÉN
Bản đồ dùng và bản đồ dùng nước và máy nước
(Càng-tơ)

lâm con, lại nhập tịch ở Hà nam, n
Tô-hữu-Bạch là thi đàn thành đàn
Tô cũng được kết hôn nhưn Bạch từ
thờ cho Tô-hữu-Bạch, kẻ đến x
một phong nữa lại là của Ngô-Hàn
Lâm làm mai chức cho Tô-làng.
Ông xem rồi than thở mà rằng: V
đời nhiều chuyện thiệt khổ đó, ta
hiết chàng Tô-hữu-Bạch hôm nay r
lại về làm con người ban thiết là T
ngư-vĩ dân, lại có đẻ Ngô-Hàng L
thường cháu mà tư làm mai mối c
cháu đàn. Nếu hai họ này nối đ
trước ngày ta chưa đi đạo Tây-bồ,
ta đàn còn biết liên sanh nữa.

Bây giờ ta đã định hình c
sanh rồi, còn nói làm sao đư
Hồng chỉ Tô-hữu-Bạch vẫn xưa n
ta từng nghe danh tiếng là người b
thức tài ba, và ta vẫn thấy đượ
chương người nhưng mà diện m
người thì ta chưa được thấy r
Còn như Liên-sanh đây, ta đã giao c
mấy hôm, ta xét rồi người ta b
phu

Phả, trường sức học ấy nào có như
chỉ Hữu Bạch mà diện mạo rất kh
ngạo tàn tu như thế, ngày sau c
mong sự nghiệp lớn lao vậy.

Và lại Tô-lang thật là người kh
có duyên phận với nhà ta, nên mà Tô
lang bằng lòng để ngày còn ở trướ
giảng tập, thì dân có ngày dạy đ
chuyển lại thôi, vì ngày ấy cũng
Ngô Hàng-lâm làm mới cho và, mà
là một hai từ chối; kể đến sau và l
hai thì *Tôn Tử* lại bị chúng d
vì có ấy, biết Tô-lang là không
duyên phận.

Đây nói về Ngô hàng-lâm và
cánh Bạch-Thy-Lang trở đã hai n
nay nhân lúc Bạch công đã bư
rồi nên Ngô hàng-lâm đến viếng B
công. Khi Bạch công hay tin N
hàng-lâm đã đến trước cửa thì lậ
ra tiếp rước vào. Hai đàng đàm đ
rất nán vui vẻ. Ngô hàng-lâm li
nhắc đến bực họ trước thì Bạch-c
phan rằng: Tôi lấy làm tiếc là

thơ Ngô huynh đến trễ, nên tiêu-dệ
hứa lễ Bạch-tiền-thơ cho nơi kh
rồi. Tuy là giả cho nơi khác ch
lòng tôi vẫn thương tiếc Tô-hu
lắm. Ngô-hàng-Lâm nói: Thơ t
đá mới tháng nay sao Bạch-
con nói rằng chậm, và Bạch-hu
hứa cho ai đó? Bạch-công nói: Th
ấy có vài trước, nhưng bởi tiêu-
nhơn dịp sang chơi Tây-hồ quá
đến nỗi Sơn-am, thành ra đến nay
nhà mới tiếp được thơ ấy.

Số là hôm tiêu-dệ lên chơi Tây-
may lại gặp một chàng họ Liễu ngư
ở Kim-lang, diện mạo khôi ngô, tài
lợi lạc, cười tiêu-dệ ngâm thi th
cười hơn mười mấy ngày, tiêu-d
người nhưn phẩm hoàn toàn, tuy ch
ứng có thành danh, song cũng ng
sau phát đạt được. Bởi vậy ch
tiêu-dệ đã hứa hôn cho Liễu-ti-tài
Ngô-hàng-Lâm nói: Nhơn-huynh
chọn tướng cũng chẳng lầm, nhưng
nhơn-huynh chưa gặp Tô-lang n

chưa rõ được Tô-lang nhưn phẩm thế nào. Nếu nhưn-huỳnh gặp được Tô-lang thì Liễu-sanh nọ làm sao sánh kịp. Huồng chí Tô-lang là một tay khỏe giúp đương thời, thiên hạ đều ngợi danh vọng, còn Liễu-sanh đầu tai, mũi dài đầu cũng chưa chắc đã được khỏe giúp như Tô-lang vì biện bảy giầu cò đang mang lối chèo vùi-tài vậy.

Bạch-công nói: Đã công tiếc ch... Ngô-huỳnh chưa gặp Liễu-tử-tài, n... Ngô-huỳnh chưa phân đoán được... Nhưng mà đệ cùng Liễu-sanh đã... định ngày hội diện, thì chẳng bao lâu... cũng gặp gỡ, vậy Ngô-huỳnh hãy t... thông thả ở đây đợi ngày hội diện... sanh đến ấy Ngô-huỳnh nọ biết Liễu... tiều-tho đang trong mùng nghỉ h... đang bận lặn trong đá bồng - hoặc... song chàng dám đi mỗi, chỉ xuống... nhà dưới than thở cùng Lưu-tiêu - và... mà thôi.

Nói về Trương-quí-Nhu nhưn ng... ấy đi đến nhà Bạch-công đưa thiệp v...

xin bài yết, Bạch-công cũng lấy tin
ngày trước mà ăn cần hỏi thăm. Bọn
Trương-quí-Như nói đến việc xin làm
mai cho Tô-bữu-Bạch thì Bạch-công
cũng nói rằng đã buồn lòng khác rồi
đến Trương-quí-Như hỏi thăm Bạch-
công rằng ở làng này có Hoàng - Ph-
viên-nguyệt là ai, vì tiểu sanh có người
bạn thiết gửi cái thơ đây cho Hoàng-
Phủ viên-nguyệt.

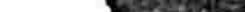
(Sau sẽ tiếp theo)

(Sau 8' tiếp theo)

THANH HẠNG
VĂN HÓA
MÁY XAY
LÀO CẤP
Đã giúp hàng
cải nhà máy từ
10 tấn cho đến
100 tấn ở Mỹ
Đông-Pháp.
Cần biết chi
chiều và sự lắp
giao máy ra đời
báo nhiều và sự
bền bỉ máy thì
của máy này

Rượu Chác Đồ
"Rivesaltes"
VIN ROUGE SUPÉRIEUR

Rượu Cháo Trắng
" Courtalet "
VIN BLANC SUPRÉRIEUR

THÙNG RA-RÍT MÀU VÀNG Tất cả chúng ta cùng nhau
cùng nhau xây dựng.

Chư-tôn có mua rượu chè hoặc đỏ hoặc trắng, hải sản cho dạng nhàu « CON-BEO » màu đỏ, nhẩy trên thùng « BÀ RỊT » màu vàng như trên đây vậy, mới là rượu chắc thật tới, thật ngon của Bồn-hàng, kéo làm thứ giá-mạo tôn tiền mà vô-lạ.

Có gởi bán, tại Saigon-Cholon và khắp cả Lục-Thị
Tiệm nào đều có trả bán sỉ và bán lẻ.

F. MARTY
122, Boulevard Charner — SAIGON

Soirées — Dentelles — Broderies
Laine blanche et couleur
Tulle — Gouttes et batiste pour linges
Velours et Soieries pour robes
Soie d'Alger pour broder
Tissus et rideaux pour ameublement
Services de table en blanc et couleur
Serviettes de toilette

Expéditions dans l'Intérieur

N 77 à 80 Boulevard Charner
9, à 16, Rue Carabelli
Đường Kinh-Lô, đường Carabelli
SAIGON
HUỲNH-HUẾ-KY, Chủ tiệm.
Kính công Quý khách rõ: tôi dọn một tiệm
cung hiệu là HOTEL d'ANNAM (NAM HƯ
Khách-Lưu) phòng rộng mát và sạch sẽ lắm,
còn có phòng ở tầng dưới đất được
cần tiện Quý khách, tôi Quý khách thuê đi
tại Saigon xin đến tiệm tôi mà nghỉ lấy làm
thoong rất lắm.
Lại tôi mới mở thêm một giải phòng ngành
rất mát mà tại đường Carabelli, trước nhà
hàng Lương-Hữn từ số 9 đến số 16.
HUỲNH-HUẾ-KY, Chủ tiệm.

Có in đủ các thứ thơ, tụng, truyện, lịch, bảng chữ Langya và quốc-ngữ. Có đủ bộ, các thứ giấy tờ và việc mua bán, các thứ danh thiếp, báo thơ, thiệp tang thiệp mừng dăm dượt v. v. Có bán đủ các thứ giấy, viết, mực, bao thơ, ngòi viết, thước gạch, gồm tất cả và đủ thứ sách vở cho học trò và các trường dùng.

Mỗi mùa đều bán rẻ hơn các nhà khác.

Duy-Xuân Án-quân,
kinh mới.

